

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
26.9.2013
Taltionumero
3068
Diaarinumero
1019/3/12

1 (7)

Asia Vaikeavammaiselle järjestettävää kuljetuspalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Kuopion hallinto-oikeus 28.2.2012 nro 12/0112/2

Asian aikaisempi käsittely

Joensuun sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen viranhaltija on 13.7.2011 hylännyt A:n kuljetuspalveluhakemuksen. A:ta ei voida pitää vaikeavammaisena liikkumisen suhteen. A:lla on päätöksen mukaan toimintakykyä ja liikkumista rajoittavia sairauksia, mutta ei erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä myöskään kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä.

Joensuun sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto on 8.9.2011 päätöksellään numero 64 hylännyt A:n tekemän oikaisuvaatimuksen. Päätöksen perustelujen mukaan A ei ole tällä hetkellä vaikeavammainen henkilö, joka vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsisi vaikeavammaisten kuljetuspalvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista. A:n sairaudet ja toimintakyky eivät estä häntä käyttämästä joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. A pystyy vielä tällä hetkellä käyttämään Kyytipoika-busseja suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Kuopion hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammapalveluasetus) 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Saman pykälän 2 momentin mukaan kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla.

Asiassa saatu selvitys

24.4.2011 vammais- ja hoitotukea varten annetun lääkärinlausunto C:n mukaan lääkäri on todennut valittajan toimintakykyyn vaikuttavina sairauksina olevan F29 Määrittämätön ei-elimellinen psykoottinen häiriö, I10 Essentiaalinen verenpainetauti (21.9.2010), E78 Hyperlipidaemia (21.9.2010) ja M81.0 Postmenopausaalinen luukato (21.9.2010). Edellä mainituissa C-lausunnossa todetaan, että valittaja selviytyy omatoimisesti ulkona ja sisällä liikkumisessa. Kävely on liukkauden aikana jonkin verran horjakkaa, jolloin valittaja käyttää kävelysauvoja. Askelpituus lyhyt. Pukeutumisessa tarvitsee paljon ohjausta psyykkisen voinnin heikentyessä. Omista asioista huolehtimisessa tarvinnut muistuttamista, unohtelee asioita ja tavaroita aika usein. Lääkkeiden ottamisessa tarvitsee kotihoitoa huolehtimaan kahdesti vuorokaudessa varsinkin psyykelääkkeiden täsmällisestä ottamisesta, lääkkeet apteekkijakona.

Terveyskeskuslääkäri, geriatrian ja yleislääketieteen erikoislääkäri on 5.12.2011 antamassaan lausunnossa todennut, että tutkittavalla on ollut aiemmin verenpainetauti, dyslipidemia, sappirakko- ja colon operaatiot, meningeoma leikattu 1980-luvulla. Molemmissa polvissa artroosin pohjalta proteesit. Lisäksi polyneuropatia, osteoporoosi ja selkärankakulumat. Hoitojaksolla Paiholan sairaalassa 9/2010–4/2011, josta diagnoosi määrittelemätön ei elimellinen psykoottinen häiriö

(maanisin piirtein). Ongelmana ollut myös rauhoittavien lääkkeiden liikkakäyttö. Tutkittavan liikkumiskyky on heikentynyt, kävelyn apuvälineenä on rollaattori, mutta ilman sitäkin kävely onnistuu. Kävely on vaikeutunut, askel matala, vähän vaappuva, kumartelu erityisen hankalaa selkävaivojen takia. Psykykinen tasapaino on ollut viime aikoina melko tasainen. Tutkittava on sosiaalisesti aktiivinen. Lääkärinlausunnon mukaan myös psyykkisen tilanteen takia kuljetustuki olisi perusteltua. Myös liikkuminen on vaikeutunut, toisaalta esimerkiksi Kyytipoika-bussien käyttö on onnistunut.

Viranomaisen kotikäynnin 12.7.2011 yhteydessä valittaja on tuonut esille seuraavat sairaudet: yliojentuvat jalat, keinonivelet, varpaan murtuman jälkitila, jalkaterien kipu ja aiemmin leikattu aivokasvain.

Valittaja on viranomaisselvityksen mukaan hakemuksessaan tuonut esille, että hänellä on apuvälineinä kävelysauvat ja kenkäpiikit. Kävelykyvystä valittajan oma arvio on kesäisin 500 metriä ja talvella 100 metriä. Valittaja asuu yksin ja kotihoito käy säännöllisesti päivittäin huolehtimassa lähinnä lääkityksestä. Sisällä asunnossaan valittaja on ilmoittanut liikkuvansa kohtalaisen hyvin, liikkumiseen käyttää taksia, saattajan tarvetta ei ole. Vaikeavammaisen kuljetuspalvelua valittaja hakee kauppa- ja pankkiasioita varten, Carelia-salissa ja Lottaperinneyhdistyksessä yms. käymistä varten. Liikkumisen ohella tarvitsee ulkopuolisen henkilön tuomaan tavarat kotiin.

Kotikäynnillä 12.7.2011 on viranomaisselvityksen mukaan ilmennyt, että valittaja on käyttänyt aiemmin vuosia sitten Kyytipoika-busseja, mutta ei enää oman kokemuksensa mukaan pysty nousemaan ja poistumaan Kyytipoika-bussista eikä odottelemaan Kyytipoika-bussia. Suurimpana ongelmana on tullut esille fyysiset sairaudet ja tavaroiden kantamisongelma. Kotihoidon lisäksi valittaja on saanut siivousapua sotaveteraanien yhdistykseltä, ruokaa hän on tilannut suoraan kaupasta kotiin sekä ostanut valmiita ruoka-annoksia.

Viranomaisselvityksen mukaan lääkärinlausunto C ei tue vaikeavammaisuuden määritelmää liikkumisen suhteen. Myöskään kotikäynnin yhteydessä ei ole tullut esille erityistä ongelmaa liikkumisen suhteen psyykkisen tai fyysisen toimintakyvyn osalta. Sosiaali- ja terveyslautakunnan valituksen johdosta antamassa lausunnossa todetaan, että asuinympäristöön liittyvät ongelmat, kuten hissittömyys, pihan hiekoittaminen ja rappukäytävän valaistus, eivät ole ratkaistavissa vaikeavammaisen kuljetuspalvelulla. Kyytipoika on Joensuun kaupungin julkista joukkoliikennettä, johon matkan voi tilata kuka tahansa. Kyytipoika on matalalattiabussi, jossa on huomioitu liikuntarajoitteiset. Valittajan valituksessaan mainitsemiin terveydenhoitoon liittyviin matkoihin ei voi vaikeavammaisen kuljetuspalvelua käyttää.

Valittaja on esittänyt vastineensa yhteydessä kokonaan uutta selvitystä eli 5.12.2011 päivätyn lääkärinlausunnon. Mainitussa lääkärinlausunnossa ei ole otettu erityisesti kantaa valittajan liikkumiskykyyn vaan lähinnä puollettu kuljetuspalvelun myöntämistä sillä perusteella, että se parantaisiin valittajan psyykkistä tilannetta. Valituksenalaisessa päätöksessä on huomioitu sekä valittajan fyysisen että psyykkisen tilan merkitys liikkumiskykyyn. Hallinto-oikeudella jo olevan selvityksen vuoksi 5.12.2011 päivätyllä lääkärinlausunnolla ei ole olennaista merkitystä asian ratkaisulle. Hallinto-oikeus tämän vuoksi ottaa asian ratkaistavakseen, eikä palauta sitä uuden selvityksen arviointia varten lautakunnalle. Asiassa ei ole myöskään tarvetta pyytää uutta lausuntoa viranomaiselta.

Johtopäätökset

Kuljetuspalvelujen myöntäminen perustuu aina hakijan hakemuksen teko hetken olosuhteisiin ja hänen yksilölliseen kuljetuspalveluiden tarpeeseen.

Edellä mainittujen lääkärinlausuntojen mukaan valittajalla on vaikeuksia liikkumisessa. Liikkumisen apuvälineinä valittaja on käyttänyt kävelysauvoja ja rollaattoria, mutta ilman niitäkin kävely onnistuu. Lääkärinlausunnoista tai muusta asiassa saadusta selvityksestä ei kuitenkaan ilmene, että valittajalla olisi sellaisia esteitä liikkumisessa tai omatoimisessa suoriutumisessa, ettei hän pystyisi käyttämään Kyytipoika-matalalattiabussia, joka on jokaisen tilattavissa olevaa kaupungin julkista joukkoliikennettä. Tavaroiden asuntoon kuljettamiseen ja valittajan asunnon hissittömyyteen tai muihin asunnon puutteellisuuksiin liittyvät vaikeudet eivät ole kuljetuspalvelun avulla ratkaistavia asioita.

Julkisten joukkoliikennevälineiden käytettävyydestä, valittajan terveydentilasta sekä liikkumiskyvystä saatua selvitystä kokonaisuutena arvioiden ei voida katsoa, että valittaja olisi sellainen vammaisille järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 §:n 2 momentissa ja vastaavan asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaikeavammainen henkilö, joka ei vammansa tai sairautensa perusteella voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto on näin ollen voinut hylätä valittajan hakemuksen vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun saamisesta.

Valittajan hallinto-oikeudelle 18.1.2012 antaman vastineen mukaan hänen liikkumisensa on vaikeutunut vielä 5.12.2011 annetun lääkärinlausunnon jälkeen. Hallinto-oikeus toteaa, että valittajalla on oikeus tehdä uusi kuljetuspalveluhakemus, mikäli valittaja katsoo nykyisessä tilanteessaan olevansa oikeutettu kuljetuspalvelun saamiseen.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut ja
Hallintolainkäyttölaki 36 § 1 momentti

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan.

A tarvitsee viikonloppuisin tapahtuviin virkistyskäynteihin kuljetuspalvelua, koska Kyytipoika ei liikennöi silloin. *A* tarvitsee toisen henkilön tukea liikkumiseensa. Virkistäytyminen, konsertit ja teatterit ovat tärkeitä yksinäisyyden poistajia.

Joensuun sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto on antanut selityksen. *A:n* toimintakyky on alentunut, myös liikkumisen suhteen, mutta ei sinä määrin, että häntä voitaisiin pitää liikkumisen suhteen vaikeavammaisena henkilönä.

A:lle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Vastaselitystä ei ole annettu.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus hylkää valituksen. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo

Eija Siitari

Alice Guimaraes-Purokoski

Tuomas Lehtonen

Janne Aer (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Henna Rintala

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Kuopion hallinto-oikeus

Joensuun sosiaali- ja terveystalutakunnan yksilöasioiden jaosto